

3. Ткаченко С. В. Визначення рівня підготовленості студентів факультету фізичного ЧНПУ ім. Т.Г. Шевченка у процесі занять спортивною боротьбою / С. В. Ткаченко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – 2012. – В. 102. – Т. 1. – Режим доступу до журн. : http://www.chnpu.edu.ua/lib/envoy/_pages/archive/2012/102_1/Tkach.pdf
4. Терещенко О. В. Вплив занять плаванням на фізичну підготовленість студентів основної медичної групи : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. та спорту : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / О. В. Терещенко. – Х., 2011. – 21 с.
5. Шестерова Л. Легка атлетика. Аналіз техніки та методика навчання / Л. Шестерова, Т. Рибальченко, Я. Крайник, Е. Власенко. – Х. : ХДАФК, 2012. – 180 с.

REFERENCES

1. Vovchenko I. I. Fizychna pidhotovlenist studentiv medychnoho koledzhu / I. I. Vovchenko, T. V. Stadnik // Pedagogika, psykholohiya ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu. – 2008. – № 8. – S. 39–41.
2. Kutek T.B. Porivnyalna kharakterystyka fizychnoyi pidhotovlenosti studentok, yaki prozhyvayut v riznykh ekolohichnykh zonakh // Moloda sportyvna nauka Ukrainy: Materialy V vseukr. nauk. konf. – Lviv : LDIFK, 2001. – S. 47–49.
3. Tkachenko S. V. Vyznachennya rivnya pidhotovlenosti studentiv fakultetu fizychnoho CHNPU im. T.H. Shevchenka u protsesi zanyat sportyvnoyu borotboyu / S. V. Tkachenko // Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni T.H. Shevchenka. – 2012. – V. 102. – Т. 1. – Rezhym dostupu do zhurn. : http://www.chnpu.edu.ua/lib/envoy/_pages/archive/2012/102_1/Tkach.pdf
4. Tereshchenko O. V. Vplyv zanyat plavanniam na fizychnu pidhotovlenist studentiv osnovnoyi medychnoyi hrupy : avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. nauk z fiz. vykh. ta sportu : spets. 24.00.02 «Fizychna kultura, fizyчне vykhovannya riznykh hrup naseleennya» / O. V. Tereshchenko. – KH., 2011. – 21 s.
5. Shesterova L. Lehka atletyka. Analiz tekhniky ta metodyka navchannya / L. Shesterova, T. Rybalchenko, Y. Krainyk, E. Vlasenko. – Kharkiv : KDAFK, 2012. – 180 s.

УДК 371.32: 796: 37.091.321

ДО ПИТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО АНАЛІЗУ ПРЕДМЕТНОГО ІГРОВОГО УРОКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Наумчук В. І.

*46027, Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка,
вул. Максима Кривоноса, 2, м. Тернопіль, Україна*

v_i_n_69@ukr.net

Удосконалення багатогранної діяльності вчителя передбачає проведення ґрунтовного аналізу діяльності всіх суб'єктів навчально-виховного процесу, порівняння визначених цілей та завдань з отриманими результатами. Першочергового аналізу потребує урок фізичної культури – основна форма занять спортивними іграми, які у фізичному вихованні школярів мають значне різновидове представництво і реалізуються протягом усього періоду навчання.

Для вчителя фізичної культури аналіз уроку є важливим інструментом управління педагогічною діяльністю, проявом творчих здібностей і зусиль. Якісний педагогічний аналіз сприяє не тільки кращому проведенню уроку, але й розвитку професійного мислення, оволодінню методами наукового дослідження. Уміння методично ґрамотно та різнобічно проводити аналіз уроку свідчить про рівень майстерності педагога й уможливорює його професійне зростання й удосконалення.

Сутність педагогічного аналізу предметного ігрового уроку фізичної культури полягає у виявленні результативності конкретного заняття в навчально-виховному процесі, визначенні його питомої ваги у

досягненні системи визначених цілей. Оскільки фізичне виховання школярів передбачає навчання руховим діям, виховання фізичних якостей, оволодіння спеціальними фізкультурними знаннями та формування свідомої потреби в заняттях фізичними вправами, зміст аналізу уроку фізичної культури має забезпечувати детальний розгляд та оцінку вказаних сторін навчально-виховної діяльності, висвітлювати шляхи отримання реальних результатів уроку і включати пропозиції щодо подальшого покращання роботи. При цьому він має враховувати специфіку спортивних ігор і бути адаптованим до конкретних організаційно-педагогічних умов.

Ключові слова: педагогічний аналіз, урок фізичної культури, спортивні ігри, учитель.

К ВОПРОСУ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО АНАЛИЗА ПРЕДМЕТНОГО ИГРОВОГО УРОКА ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ

Наумчук В.И.

*46027, Тернопольский национальный педагогический университет им. Владимира Гнатюка,
ул. Максима Кривоноса, 2, г. Тернополь, Украина*

v_i_n_69@ukr.net

Обоснована необходимость дальнейшего изучения проблемы анализа урока. Совершенствование многогранной деятельности учителя предусматривает проведение детального анализа деятельности всех субъектов учебно-воспитательного процесса, сравнение определенных целей и задач с полученными результатами. Первоочередного анализа требует урок физической культуры – основная форма занятий спортивными играми, которые в физическом воспитании школьников имеют значительное разнородное представительство и реализуются в течение всего периода обучения.

Выяснено, что для учителя физической культуры анализ урока является важным инструментом управления педагогической деятельностью, который свидетельствует об уровне его профессионального мастерства и способствует дальнейшему совершенствованию. Качественный педагогический анализ способствует не только лучшему проведению урока, но и развитию профессионального мышления, овладению методами научного исследования. Умение методически грамотно и разносторонне проводить анализ урока свидетельствует об уровне мастерства педагога и делает его профессиональный рост и совершенствование.

Установлено, что сущность педагогического анализа предметного игрового урока физической культуры заключается в выявлении результативности конкретного занятия в учебно-воспитательном процессе, определении его удельного веса в достижении целей физического воспитания, специфическим содержанием которого является обучение двигательным действиям, воспитание физических качеств, овладение специальными физкультурными знаниями и формирование сознательной потребности в занятиях физическими упражнениями.

Ключевые слова: педагогический анализ, урок физической культуры, спортивные игры, учитель.

ON THE QUESTION OF THE PEDAGOGICAL ANALYSIS OF AN OBJECTIVE GAME CLASS IN PHYSICAL EDUCATION

Naumchuk V.

*46027, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical,
Maxim Krivonos str., 2, Ternopil, Ukraine*

v_i_n_69@ukr.net

The enhancement of a multifaceted activity of a teacher involves the development of a detailed analysis of the activities of all parties of the teaching and educational process, the comparison of defined goals and objectives with the obtain results. A class in physical education requires a first-priority analysis, as it is a basic form of sports games lessons, which have an immense representation of different aspect in the movement education of schoolchildren and are implemented for the duration of a training period.

The analysis of the lesson is a significant management tool for an educational work, the demonstration of creativities and efforts for a physical education teacher. Qualitative pedagogical analysis has a beneficial effect not only on a better lesson carrying but also on the development of a professional thinking, the acquirement of research and development methods. The ability to analyze the lesson methodically competently and in a flexible manner shows the teacher's level of excellence and enables his/her professional advancement and enhancement.

Think the essence of the pedagogical analysis of an objective game class in physical education is the discovering of the effectiveness of a particular lesson in the teaching and educational process, the determination of its ratio in the achieving of the system of defined goals. Considering that the movement education of schoolchildren presupposes the training of motor actions, the training of special physical qualities, the acquirement of physical knowledge and the formation of a conscious need for doing of physical exercises, the content of the analysis of an objective game class in physical education should provide for detailed consideration and assessment of these aspects of teaching and educational activity, and should disclose the ways of the obtaining of meaningful results of the lesson and should include suggestions on further improvement of the work. For this purpose he/she should take into account the specificity of sports games, and should be adapted to the specific organizational and pedagogical conditions.

Key words: pedagogical analysis, class in physical education, sports games, teacher.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Значущість професії вчителя фізичної культури визначається вимогами та очікуваннями громадянського суспільства, першорядними серед яких є формування у підростаючого покоління загальнолюдських цінностей, забезпечення фізичного й психічного здоров'я школярів, досягнення кожною особистістю всебічної досконалості та гармонізації духовних і фізичних сил. У теперішніх умовах суспільно-економічного розвитку суспільства, його культурно-духовного стану альтернативою уявлення про вчителя фізичної культури як фахівця з формування рухових умінь та розвитку фізичних якостей має стати нове бачення – як особистості з розвивальними соціокультурними й гуманними настановами, яка спроможна забезпечити перетворення процесу фізичного виховання у самовиховання і самоосвіту.

Використання можливостей гри у становленні особистості є ідеєю, яка найбільш адекватно виражає сутність людини, її духовність та етику. У дослідженнях Ф. Бойтендайка, Л. Виготського, К. Гроса, Д. Ельконіна, О. Леонтьєва, П. Лесгафта, Ж. Піаже, С. Рубінштейна, Й. Хейзінгі та інших науковців з'ясовано, що гра як прояв ігрової діяльності є структурною моделлю поведінки особистості, за допомогою якої вона оволодіває навколишньою дійсністю і готується до її перетворення. Складний тка багатоаспектний зміст поняття гри, багатофункціональність цього феномена, спроможність охопити собою різноманітні прояви людської психіки та діяльності забезпечили категорії гри постійну наукову-практичну актуальність, у тому числі й у галузі фізичної культури і спорту.

Ефективне застосування спортивних ігор у роботі з учнями загальноосвітніх навчальних закладів вимагає чіткого та об'єктивного розуміння цього багаторічного педагогічного процесу, який реалізується насамперед через функціонування системи фізичного виховання. Окрім якісної підготовки до всього спектру занять спортивними іграми, належної їх реалізації, багатогранна діяльність вчителя фізичної культури передбачає й проведення ґрунтовного аналізу діяльності всіх суб'єктів навчально-виховного процесу, порівняння визначених цілей та завдань з отриманими результатами. При цьому провідне положення уроку «Фізична культура» як основної форми занять фізичними вправами визначається тим, що в ньому закладено можливості для вирішення стратегічних завдань фізичного виховання школярів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження в педагогічному просторі проблеми контролю за навчально-виховним процесом і, зокрема, аналізу уроку фізичної культури зумовило його розуміння як певної системи правил й операційних дій, необхідних для вивчення процесу проведення заняття, а також умов, що впливають на його результати.

У працях науковців аналіз уроку розглядається як розбір та оцінка заняття, один із видів методичної роботи, засіб навчання студентів, метод наукового дослідження [1, 2, 3, 4]. Ю. Конаржевський вважає, що педагогічний аналіз уроку є найважливішою самостійною функцією психолого-педагогічного управління [5, с. 122]. На думку Л. Стецюк, аналіз уроку – це процес усвідомлення і самопізнання, який формує у вчителя аналітичні здібності, розвиває інтерес та визначає необхідність глибокого вивчення проблем навчання й виховання [6, с. 26].

Призначення аналізу уроку фізичної культури полягає в систематичному підвищенні якості навчально-виховного процесу в школі. Педагогічний аналіз дозволяє дати загальну оцінку заняття, визначаючи при цьому якість окремих сторін професійної діяльності педагога (організаційні, методичні, особистісні), що в підсумку сприяє становленню та вдосконаленню його професійної майстерності.

Водночас дослідники відзначають недостатній рівень здійснення контролю за навчально-виховним процесом у загальноосвітніх навчальних закладах, вказують на недоліки аналізу уроків, найсуттєвішими серед яких є: відсутність обґрунтованої мети аналізу уроку та програми спостереження за його ходом; фіксація другорядних і малозначущих рис та характеристик уроку; аналіз здебільшого діяльності вчителя, а не його спільної роботи з

учнями; поверхнєве визначення результатів уроку, оскільки не висвітлюються причини недоліків; зведення аналізу до упередженого, тенденційного переліку недоліків; прояв суб'єктивізму тощо [2, с. 17].

У методичній літературі з фізичного виховання пропонуються різні схеми аналізу уроків, які загалом становлять один із двох підходів до вирішення цієї проблеми. Перший підхід передбачає аналіз окремих розділів (компонентів) діяльності вчителя й учнів на занятті, а другий – орієнтує на послідовний аналіз частин уроку [7, 8]. І хоча педагогічний аналіз уроку дозволяє розпізнати специфічне у складному процесі навчання й виховання, жодна його схема не може цілком охопити все, що характерно для конкретного заняття. Це певним чином унеможливує створення універсальної, придатної за різних обставин схеми аналізу уроку і обумовлює необхідність подальшої розробки цього питання з урахуванням його спрямованості та змісту.

Мета статті – розкрити сутність і зміст педагогічного аналізу уроку фізичної культури, що реалізується на навчальному матеріалі зі спортивних ігор.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Педагогічний аналіз уроку є складним процесом діалектичного осмислення дійсності, який підпорядкований загальним вимогам наукового пізнання. Його реалізація передбачає послідовне виконання операційних дій, зміст яких на початковому етапі пов'язаний із визначенням того, що характеризує зовнішні сторони заняття. Дії наступного етапу аналізу спрямовані на проникнення в сутність уроку, що досягається шляхом виокремлення його частин, сторін та ознак. Подальше з'ясування місця і ролі кожного компонента заняття, а також характеру зв'язків між ними вимагає здійснення операційних дій третього етапу – співвіднесення та синтезу різних складових уроку. Отже, на основі поступового отримання необхідних даних формується цілісне уявлення щодо проведеного уроку.

Сутність педагогічного аналізу уроку полягає у виявленні результативності конкретного заняття в навчально-виховному процесі, визначенні його питомої ваги у досягненні цілей фізичного виховання, специфічним змістом якого є навчання руховим діям, виховання фізичних якостей, оволодіння спеціальними фізкультурними знаннями та формування свідомої потреби в заняттях фізичними вправами. Відповідно аналіз уроку має забезпечувати детальний розгляд та оцінку вказаних сторін навчально-виховної діяльності, висвітлювати шляхи отримання реальних результатів заняття і включати пропозиції щодо подальшого покращання роботи.

Для вчителя фізичної культури аналіз уроку є важливим інструментом управління педагогічною діяльністю, проявом творчих здібностей і зусиль. Якісний педагогічний аналіз сприяє не тільки кращому проведенню уроку, але й розвитку професійного мислення, оволодінню методами наукового дослідження. Уміння методично грамотно та різнобічно проводити аналіз уроку свідчить про рівень майстерності педагога і уможливує його професійне зростання й удосконалення.

Педагогічний аналіз повинен правильно відображати урок як послідовний цілеспрямований системний процес, розкриваючи найважливіші причиново-наслідкові зв'язки. Тому будь-яка пропонувана схема педагогічного аналізу уроку має сприяти оперативному з'ясуванню позитивних і сильних сторін у роботі вчителя, виявленню недоліків, помилок та упущень, аргументовано забезпечувати об'єктивні висновки щодо проведеного заняття. При цьому пошук шляхів удосконалення навчально-виховного процесу на уроці фізичної культури потребує певної адаптації як до фахівця, який проводить аналіз, так і вчителя, чий урок аналізується.

Отже, загальними вимогами до проведення аналізу уроку фізичної культури можуть виступати такі положення, як:

- аналіз уроку має бути всебічним, повним і глибоким;
- розглядаються всі компоненти методики проведення заняття, описуються всі розділи за обраною схемою;

- фіксується, осмислюється й оцінюється все, що відбувається на уроці;
- виявляються причини успіхів та невдач, визначаються шляхи подальшого удосконалення педагогічної майстерності вчителя;
- суб'єктивна оцінка має бути аргументованою, обґрунтованою і доведеною.

Вказані положення покладено в основу різних схем педагогічного аналізу занять спортивними іграми, які у фізичному вихованні школярів мають значне різноманітне представництво і реалізуються протягом усього періоду навчання. Відповідно до завдань оперативного контролю, наявних організаційно-педагогічних умов у навчально-виховному процесі може використовуватися один із запропонованих варіантів аналізу предметного ігрового уроку фізичної культури [9, с. 80].

Стисла схема візуального аналізу уроку

У процесі педагогічного спостереження і аналізу уроку з'ясовуються та оцінюються такі розділи:

1. Якість вирішення конкретних завдань уроку.
2. Організація заняття та діяльність учнів.
3. Методика проведення уроку.
4. Керівна роль учителя та його професійна діяльність.
5. Аналіз плану-конспекту уроку.
6. Висновки та пропозиції.

Схема експрес-аналізу заняття зі спортивних ігор

Розділи професійної підготовки	№ з/п	Вимоги до діяльності вчителя	Оцінка професійних дій
Попередня підготовка	1	Розробка плану-конспекту уроку відповідно до вимог складання документів планування	
	2	Підготовка місця проведення уроку, інвентарю та обладнання (матеріально-технічне забезпечення, санітарно-гігієнічні умови, естетичний аспект)	
	3	Зовнішній вигляд, психологічний стан учителя, дотримання ним педагогічного етикету і такту	
Організаційні та управлінські аспекти підготовки	4	Вибір місця учителем. Розташування учнів під час проведення уроку	
	5	Подача команд і розпоряджень. Культура мовлення, володіння термінологією, що прийнята в спортивних іграх	
	6	Відповідність способів організації діяльності учнів їхнім особливостям, виду роботи, завданням уроку. Логічність шиків, перешикувань, переміщень	
	7	Організація команд у групі. Суддівство спортивних ігор (знання правил гри, володіння жестикуляцією)	
	8	Організація самостійної діяльності учнів	
	9	Дотримання заходів техніки безпеки	
Методична і спортивно-технічна підготовка	10	Відповідність дібраних засобів завданням уроку, контингенту дітей, умовам проведення заняття; їх різноманітність та послідовність використання	
	11	Доцільність використання методів навчання, методичних прийомів; їх раціональне співвідношення	
	12	Рухова підготовленість та активність учителя	
	13	Адекватність дозування навантажень контингенту дітей, змісту вправ, завданням уроку, умовам проведення; його розподіл і регулювання	
	14	Здійснення контролю за засвоєнням навчального матеріалу. Усунення загальних та індивідуальних помилок	
Виховні напрями підготовки	15	Використання педагогічних засобів заохочення та покарання	
	16	Оцінювання роботи вихованців	

Розділи професійної підготовки	№ з/п	Вимоги до діяльності вчителя	Оцінка професійних дій
	17	Використання активу. Залучення учнів до підготовки та використання спортивного інвентарю та обладнання	
Результативність уроку	18	Досягнення оптимальної моторної щільності уроку; позитивного емоційного фону заняття	
	19	Забезпечення оволодінням учнями правильним виконанням вправ	
	20	Ви рішення завдань розвитку фізичних та морально-вольових якостей	
Загальна оцінка:			

Аналіз плану-конспекту предметного ігрового уроку фізичної культури

I. *Наявність плану-конспекту уроку, його відповідність робочому плану та навчальній програмі.*

II. *Завдання уроку:*

- відповідність завдань уроку графіка проходження навчального матеріалу, їх взаємозв'язок із завданнями попереднього заняття;
- наявність у кожному завданні всіх складових компонентів (етапу навчання, назви ігрового прийому, умов виконання);
- відповідність поставлених завдань етапам навчання руховим діям (ознайомлення, навчання, закріплення й удосконалення);
- конкретність та різнобічність поставлених завдань, точність їх формулювання;
- узгодженість завдань уроку з урахуванням доцільності поєднання певних ігрових прийомів;
- відповідність поставлених завдань контингенту учнів (статеві-віковим особливостям, рівню підготовленості).

III. *Зміст плану-конспекту:*

3.1. Загальна оцінка запланованого змісту (знань з предмета, основних фізичних вправ, термінології і т.д.).

3.2. Підбір засобів для кожної частини заняття:

- відповідність дібраних засобів:
 - а) завданням уроку;
 - б) контингенту учнів;
 - в) умовам проведення заняття;

- методична послідовність вправ;
- кількість та різноманітність засобів.

3.3. Визначення методів організації, навчання та виховання:

- доцільність методів і методичних прийомів;
- відповідність методів:
 - а) завданням уроку;
 - б) етапам навчання;
 - в) рівню спортивно-технічної та фізичної підготовленості учнів;
- раціональність поєднання і співвідношення методів.

3.4. Дозування навантажень:

- доцільність розподілу часу за частинами уроку і видами вправ;
- адекватність фізичних навантажень:
 - а) завданням уроку;
 - б) контингенту учнів;
 - в) змісту вправ;
 - г) умовам проведення уроку;

- різноманітність способів регулювання навантажень.

3.5. Змістовність організаційно-методичних вказівок.

IV. Відповідність плану-конспекту загальноприйнятій формі, грамотність та акуратність його написання.

V. Загальна оцінка плану-конспекту уроку.

Схема педагогічного аналізу предметного ігрового уроку фізичної культури

I варіант

I. Загальні відомості. Школа, клас, дата і місце проведення, кількість учнів, присутніх на занятті та за списком, завдання уроку, прізвище й ім'я вчителя.

II. Підготовка до уроку.

2.1. План-конспект уроку. (Див. аналіз плану-конспекту предметного ігрового уроку фізичної культури).

2.2. Організаційно-педагогічні умови проведення заняття.

- Наявність та санітарно-гігієнічний стан фізкультурно-спортивної бази для проведення уроку: чистота майданчиків (спортивного залу), обладнання, інвентарю, відсутність сторонніх предметів, температурний режим приміщення.
- Матеріально-технічне забезпечення заняття: відповідність спортивних споруд, устаткування, приладів правилам безпеки, естетичним вимогам, їх пристосованість для досягнення оптимальної щільності уроку, підготовленість наочності, інвентарю та обладнання.
- Зовнішній вигляд учителя (охайність, зібраність, підтягнутість, відповідність спортивного костюма характеру ігрової діяльності), його психологічний стан та самопочуття.
- Підготовленість школярів до уроку: наявність спортивної форми, емоційний стан дітей та психологічний клімат у класі, націленість учнів на творчу результативну діяльність.
- Наявність підготовлених помічників для проведення уроку: чергових, капітанів команд, суддів та ін.

III. Проведення уроку.

3.1. Організація заняття.

- Своєчасність початку і завершення уроку.
- Дотримання структури уроку, логіки навчально-виховного процесу.
- Раціональність розподілу часу між частинами уроку та видами фізичних вправ.
- Ефективність використання місця проведення уроку, обладнання, інвентарю.
- Відповідність способів організації діяльності учнів (фронтального, групового, індивідуального, колового) завданням уроку, статево-віковим особливостям дітей, рівню їхньої рухової підготовленості, матеріально-технічному забезпеченню.
- Доцільність форм розміщення і переміщення, способів шикунь та перешикунь у різних педагогічних ситуаціях.
- Обґрунтованість і раціональність розподілу класу на команди, підгрупи, трійки, пари.
- Оптимальність організації та проведення естафет, рухливих і навчальних ігор.
- Використання помічників, інструкторів, звільнених від занять учнів.
- Забезпечення заходів безпеки.

3.2. Методика проведення уроку.

- Дотримання загальнометодичних (науковості, систематичності, свідомості та активності, наочності, доступності й індивідуалізації, міцності і прогресування) та специфічних принципів фізичного виховання (безперервності, системного чергування навантаження і відпочинку, поступового збільшення розвивально-тренувальних впливів, адаптованого збалансування динаміки навантажень, циклічної побудови занять, вікової адекватності напрямів фізичного виховання).

- Відповідність дібраних засобів завданням уроку, можливостям школярів, їхньому руховому досвіду, умовам проведення заняття.
- Обґрунтованість методичної послідовності використання вправ, їх кількість та різноманітність.
- Якість використання загальнопедагогічних методів фізичного виховання:
 - а) словесних (розповіді, опису, пояснення, бесіди, настанови та розбору гри, команди, розпорядження, вказівки, інструкції, усних оцінок);
 - б) наочних (показу, демонстрації, спрямованого відчуття рухової дії та термінової інформації);
 - в) поєднання словесно та наочнообразних методів.
- Ефективність реалізації специфічних методів фізичного виховання:
 - а) методів навчання руховим діям (навчання вправ загалом, навчання вправ по частинах, поєднаного впливу);
 - б) методів виховання фізичних якостей (стандартних вправ, перемінних вправ);
 - в) ігрового методу;
 - г) змагального методу.
- Своєчасність виявлення, виправлення помилок та їх запобігання.
- Адекватність дозування фізичних навантажень контингенту дітей, змісту вправ, завданням уроку, умовам проведення.
- Раціональність розподілу навантаження, обґрунтованість способів його регулювання.
- Здійснення контролю та самоконтролю діяльності вчителя і учнів.

3.3. Характеристика діяльності учнів.

- Ставлення школярів до уроку, окремих завдань, учителя, один до одного та майна.
- Наявність у дітей бажання вчитися та вдосконалюватися.
- Ступінь активності, відповідальності і самостійності дітей у різних видах діяльності.
- Дотримання учнями належної дисципліни на занятті; управління власною поведінкою.
- Рівень підготовленості школярів до занять спортивними іграми.

IV. Педагогічна майстерність учителя.

- Самоорганізація вчителя.
- Управління діяльністю та поведінкою учнів.
- Теоретична й методична підготовленість педагога.
- Вибір місця вчителем під час показу, пояснення та виконання вправ учнями.
- Культура мовлення вчителя, володіння свистком, жестикуляцією, термінологією, що прийнята в спортивних іграх.
- Встановлення доброзичливих стосунків з дітьми, дотримання педагогічного такту, збереження вчителем керівної ролі на уроці.
- Рухова підготовленість та активність учителя.
- Суддівство спортивних ігор; аналіз та оцінювання техніко-тактичних дій окремих гравців та команди.
- Рівень прояву спостережливості, вимогливості, доброзичливості, наполегливості, винахідливості, витримки в різних педагогічних ситуаціях.

V. Результати уроку.

- Якість і повнота вирішення завдань уроку.
- Забезпечення оздоровчої, освітньої та виховної цінності уроку.
- Досягнення оптимальної загальної і моторної щільності уроку.
- Забезпечення позитивного емоційного фону заняття.
- Реалізація внутрішньо та міжпредметних зв'язків.

VI. Висновки і пропозиції.

- Позитивні сторони діяльності вчителя.
- Помилки, недоліки та упущення в роботі.

- Загальна оцінка якості уроку.
- Пропозиції щодо покращання якості підготовки і проведення уроку.

II варіант

Педагогічний аналіз

уроку фізичної культури в _____ класі, школи № _____,
 проведеного вчителем _____
 Дата проведення _____ Місце проведення _____
 Кількість учнів за списком _____ Займались _____

I. Підготовка до уроку.

- Наявність плану-конспекту уроку, його аналіз та оцінка.
- Якість підготовки місця проведення заняття, його санітарно-гігієнічний стан та матеріально-технічне забезпечення.
- Зовнішній вигляд, психологічний стан учителя.
- Відповідність спортивного одягу і взуття школярів змісту уроку.

II. Підготовча частина уроку.

- Постановка завдань уроку, їх конкретність та відповідність організаційно-педагогічним умовам заняття.
- Забезпечення організованого початку уроку, готовності учнів до вирішення визначених завдань.
- Зміст загальної і спеціальної розминки; кількість та методична послідовність загальнорозвивальних, підготовчих, підвідних вправ, ефективність їх реалізації.
- Доцільність методів організації учнів, способів виконання вправ; раціональність використання майданчика, обладнання, інвентарю.
- Досягнення цілей підготовчої частини уроку, забезпечення її ігрової спрямованості.

III. Основна частина уроку.

- Якість вирішення поставлених завдань.
- Рівень володіння вчителем ігровими прийомами, що вивчаються, їх інформаційне забезпечення.
- Відповідність підготовчих, підвідних, змагальних та спеціальних вправ завданням уроку, контингенту учнів, умовам проведення заняття, послідовність їх реалізації та різноманітність.
- Доцільність використаних методів і методичних прийомів для вирішення поставлених завдань, раціональне їх співвідношення та виховна цінність.
- Здійснення контролю і самоконтролю за засвоєнням навчального матеріалу; запобігання, виявлення та усунення помилок.
- Забезпечення оздоровчого впливу дібраних засобів на дітей.
- Оптимальність розподілу та регулювання фізичних навантажень, їх відповідність завданням уроку, статево-віковим та індивідуальним особливостям учнів, змісту рухової діяльності, умовам заняття.
- Удосконалення фізичних та особистісних якостей школярів.
- Реалізація загальнометодичних і специфічних принципів фізичного виховання.
- Якість організації самостійної діяльності учнів.
- Досягнення оптимальної щільності основної частини уроку, позитивного емоційного фону.
- Дотримання правил безпеки.

IV. Заклучна частина уроку.

- Відповідність використаних засобів завданням заключної частини уроку.

- Якість підведення підсумків заняття; оцінювання навчальних досягнень і поведінки учнів.
- Націлювання учнів на подальше самовдосконалення; визначення завдань і змісту самостійної діяльності школярів.

V. Висновки та пропозиції.

- Співвідношення між завданнями уроку та його результативними показниками.
- Рівень виконаної навчально-виховної роботи та обґрунтованість відхилень від передбаченого плану заняття.
- Загальна оцінка якості уроку з урахуванням позитивних сторін, недоліків та помилок.
- Пропозиції щодо удосконалення підготовки і проведення уроку.

ВИСНОВКИ

Сутність педагогічного аналізу предметного ігрового уроку фізичної культури полягає у виявленні результативності конкретного заняття в навчально-виховному процесі, визначенні його питомої ваги в досягненні системи визначених цілей. Оскільки фізичне виховання школярів передбачає навчання руховим діям, виховання фізичних якостей, оволодіння спеціальними фізкультурними знаннями та формування свідомої потреби в заняттях фізичними вправами, зміст аналізу уроку фізичної культури має забезпечувати детальний розгляд та оцінку вказаних сторін навчально-виховної діяльності, висвітлювати шляхи отримання реальних результатів уроку і включати пропозиції щодо подальшого покращання роботи. При цьому він має враховувати специфіку спортивних ігор і бути адаптованим до конкретних організаційно-педагогічних умов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анализ проведения урока физкультуры: метод. пособие для учителей и преподавателей физ. культ. / [В. А. Муравьев, И. П. Залетаев, Ю. П. Пузырь и др.]. – М. : СпортАкадемПресс, 2002. – 92 с.
2. Васьков Ю. В. Наукові основи сучасного аналізу уроку: теорія, технологія, досвід / Ю. В. Васьков. – Х. : Ранок, 2008. – 192 с.
3. Максименко А. М. Педагогическая практика студентов по физическому воспитанию в школе: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / А. М. Максименко. – М. : Физическая культура, 2007. – 128 с.
4. Анализ урока / [упоряд.: Н. Мурашко]. – К. : Шкільний світ, 2008. – 128 с.
5. Конаржевский Ю. А. Анализ урока / Ю. А. Конаржевский. – М. : Педагогический поиск, 2013. – 240 с.
6. Стецюк Л. І. Ефективний урок: структура, самоаналіз, аналіз: методичний посібник / Л. І. Стецюк. – Вінниця : ММК. – 2014. – 74 с.
7. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів: підручник для студ. вищ. навч. закладів фіз. вих. і спорту / Б. М. Шиян. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007 – Ч. 2. – 248 с.
8. Теорія і методика фізичного виховання: підручник / Пер. з рос. Л. К. Кожевникової; за ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2008. – Т.2. – 368 с.
9. Наумчук В. І. Теоретико-методичні основи навчання спортивним іграм: навч. посібник / В. І. Наумчук. – Тернопіль : Астон, 2017. – 180 с.

REFERENCES

1. Muravev V. A., Zaletaev I. P., Puzyr Yu. P. (2002), Analiz provedeniya uroka fizkultury [Analysis of the physical education lesson], SportAkademPress, Moskva. (in Russ.)
2. Vasjkov Ju. V. (2008), Naukovi osnovy suchasnogho analizu uroku: teorija, tekhnologhija, dosvid [Scientific basis of modern analysis of lesson: theory, technology, experience], Ranok, Kharkiv. (in Ukr.)

3. Maksimenko A. M. (2007), Pedagogicheskaya praktika studentov po fizicheskomu vospitaniyu v shkole [Pedagogical practice of students in physical education in school], Fizicheskaya kultura, Moskva. (in Russ.)
4. Murashko N. (2008), Analiz uroku [Lesson analysis], Shkilnyj svit, Kyiv. (in Ukr.)
5. Konarzhevskiy Yu. A. (2013), Analiz uroka [Lesson analysis], Pedagogicheskij poisk, Moskva. (in Russ.)
6. Stecjuk L. I. (2014), Efektyvnyj urok: struktura, samoanaliz, analiz [Effective lesson: structure, introspection, analysis], ММК, Vinnycja. (in Ukr.)
7. Shyjan B. M. (2007), Teorija i metodyka fizychnogho vykhovannja shkoljariv [Theory and methods of physical education of schoolchildren], Navchaljna knygha – Boghdan, Ternopilj. (in Ukr.)
8. Krucevych T. Ju. (2008), Teorija i metodyka fizychnogho vykhovannja [Theory and methods of physical education], Olimpijsjka literatura, Kyiv. (in Ukr.)
9. Naumchuk V. I. (2017), Teoretyko-metodychni osnovy navchannja sportyvnyh igr [Theoretical and methodological grounds of the sports games], Aston, Ternopilj. (in Ukr.)

УДК 796.322 : 796.021.6 : 796.071 : 001.328

ЕФЕКТИВНІСТЬ САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ КНТЕУ

Самоленко Т.В., Биковська Л.Б.

*02000, Київський національний торговельно-економічний університет, ул. Киото, 19,
м. Київ, Україна
t_gold88@ukr.net*

Досліджено рівень фізичної підготовки студентів, які за віком належать до однієї вікової категорії 18-20 років. У результаті отриманих даних було змінено відсоткове співвідношення навчального часу на розвиток фізичних якостей у студентів. У навчальному процесі студентам надавались самостійні домашні завдання, проводились індивідуальні консультації та розроблені щоденники самоконтролю. Проведені дослідження свідчать про ефективність самостійних занять у студентів КНТЕУ, що своєю чергою сприяє формуванню у молоді позитивного ставлення до занять фізичними вправами та спортом, потреби у регулярних заняттях з фізичного виховання та необхідності фізичного удосконалення. Отримані дані довели, що однією з важливих умов успішного навчання, підтримки розумової та фізичної працездатності на високому рівні є наявність великого запасу засвоєних алгоритмів виконання різноманітних рухових навичок. Аналізуючи результати дослідження, зроблено висновки, що завдання самостійної роботи дозволить покращити результати наступних оцінювань рівня фізичної підготовленості студентів. Отже, в університеті необхідно організувати різноманітні форми занять з підготовки до тестування. Для студентів заняття з фізичного виховання також проводити у формі секційних, факультативних, індивідуальних та консультативних.

Ключові слова: нормативи, самостійна робота, студент, тестування, фізична підготовленість.

ЭФФЕКТИВНОСТЬ САМОСТОЯТЕЛЬНЫХ ЗАНЯТИЙ ДЛЯ УЛУЧШЕНИЯ РЕЗУЛЬТАТОВ ОЦЕНИВАНИЯ УРОВНЯ ФИЗИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВЛЕННОСТИ СТУДЕНТОВ КНТЭУ

Самоленко Т.В., Быковская Л.Б.

*02000, Киевский национальный торгово-экономический университет,
ул. Киото, 19, г. Киев, Украина
t_gold88@ukr.net*

Исследован уровень физической подготовки студентов, которые по возрасту относятся к одной возрастной категории 18-20 лет. В результате полученных данных было изменено процентное соотношение учебного времени, отводимого на развитие физических качеств у студентов. В учебном процессе студентам предоставлялись самостоятельные домашние задания, проводились индивидуальные консультации, были разработаны дневники самоконтроля. Проведенные исследования показывают эффективность самостоятельных занятий у студентов КНТЭУ, которые в свою очередь способствуют формированию у молодежи позитивного отношения к занятиям физическими упражнениями и спортом, потребности в регулярных занятиях по физическому воспитанию и необходимости физического совершенствования. Полученные данные показали,

Фізичне виховання та спорт